

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ (ДПС)

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від _____ 20____ р. № _____

На № _____ від _____ 20____ р.

**Головні управління ДПС в
областях, м. Києві**

**Міжрегіональні управління
ДПС
по роботі з великими
платниками податків**

Державна податкова служба України на виконання доручення Кабінету Міністрів України за результатами робочої поїздки Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра економіки до Донецької області та до листа Мінагрополітики від 4 липня 2024 року № 21-1710-02/17700 (підпункт 3.1 пункту 3 та підпункт 4.1 пункту 4 Протоколів нарад щодо питань державної та міжнародної підтримки сільськогосподарських товаровиробників в Донецькій області в умовах воєнного стану від 03 липня 2024 року) (вх. ДПС № 968/3 від 04.07.2024) з метою організації проведення роз'яснювальної роботи серед платників податків інформує про особливості оподаткування ПДВ товарів, знищених (втрачених) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного та надзвичайного стану.

Згідно з підпунктами «а» і «б» пункту 185.1 статті 185 розділу V Податкового кодексу України (далі – ПКУ) об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких відповідно до статті 186 розділу V ПКУ розташоване на митній території України.

Товари – матеріальні та нематеріальні активи, у тому числі земельні ділянки, земельні частки (паї), а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення (підпункт 14.1.244 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ).

Відповідно до підпункту 14.1.191 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ постачання товарів – це будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду.

Постачанням товарів також вважається ліквідація платником ПДВ за власним бажанням необоротних активів, які перебувають у такого платника.

Не є постачанням товарів випадки, коли основні виробничі засоби або невиробничі засоби ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили, а також в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, у тому числі в разі викрадення необоротних активів, або коли платник податку надає контролюючому органу відповідний документ про знищення, розібрання або перетворення необоротних активів в інший спосіб, внаслідок чого необоротний актив не може використовуватися за первісним призначенням.

Основні засоби – матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) (підпункт 14.1.138 пункту 14.1 статті 14 розділу I ПКУ).

Пунктом 198.5 статті 198 розділу V ПКУ визначено, що платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до пункту 189.1 статті 189 розділу V ПКУ, та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) в терміни, встановлені ПКУ для такої реєстрації, зведену податкову накладну за товарами/послугами, необоротними активами придбаними/виготовленими з ПДВ (для товарів/послуг, необоротних активів, придбаних або виготовлених до 01 липня 2015 року, - у разі якщо під час такого придбання або виготовлення суми податку були включені до складу податкового кредиту), у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання або починають використовуватися в неоподатковуваних ПДВ операціях або в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку (крім випадків, передбачених пунктом 189.9 статті 189 розділу V ПКУ).

Пунктом 189.9 статті 189 розділу V ПКУ визначено, що у разі якщо основні виробничі або невиробничі засоби ліквідуються за самостійним рішенням платника податку, така ліквідація для цілей оподаткування розглядається як постачання таких основних виробничих або невиробничих засобів за звичайними цінами, але не нижче балансової вартості на момент ліквідації.

Норма пункту 189.9 статті 189 розділу V ПКУ не поширюється на випадки, коли основні виробничі або невиробничі засоби ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили, в інших випадках, коли така ліквідація здійснюється без згоди платника податку, у тому числі в разі викрадення основних виробничих або невиробничих засобів,

що підтверджується відповідно до законодавства або коли платник податку подає контролюючому органу відповідний документ про знищення, розібрання або перетворення основних виробничих або невиробничих засобів у інший спосіб, внаслідок чого вони не можуть використовуватися за первісним призначенням.

В Узагальнюючій податковій консультації щодо документального підтвердження знищення або зруйнування основних виробничих або невиробничих засобів, затвердженій наказом Міністерства фінансів України від 03.08.2018 №673, зазначено, що у випадку ліквідації основних виробничих або невиробничих засобів у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили та у інших випадках ліквідації без згоди платника податку податкові зобов'язання з ПДВ не нараховуються, якщо факт знищення або зруйнування документально підтверджується відповідно до законодавства.

Такими документами можуть бути:

сертифікат Торгово-промислової палати України, який підтверджує факт настання обставин непереборної сили (форс-мажору), отриманий відповідно до Закону України від 02 грудня 1997 року № 671/97-ВР «Про торгово-промислові палати в Україні» (далі – Закон № 671);

акт, який засвідчує факт пожежі, складений відповідно до положень Порядку обліку пожеж та їх наслідків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 року № 2030, що підписується комісією, до складу якої входить не менш як три особи, у тому числі представник територіального органу ДСНС України, представник адміністрації (власник) об'єкта, потерпілий;

дані (витяг) з відповідного реєстру про припинення права власності на основні засоби у разі їх повного знищення згідно з порядком, визначеним статтею 349 Цивільного кодексу України;

витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, що засвідчує факт реєстрації відомостей про кримінальне правопорушення, отриманий в порядку, встановленому Кримінальним процесуальним кодексом України, в разі викрадення основних засобів;

інші документи, що відповідно до законодавства підтверджують факт знищення, зруйнування, викрадення основних виробничих або невиробничих засобів.

Пунктом 32¹ підрозділу 2 розділу ХХ ПКУ, зокрема, визначено, що тимчасово, протягом дії правового режиму воєнного, надзвичайного стану, не вважаються використаними платником ПДВ в неоподатковуваних ПДВ операціях або операціях, що не є господарською діяльністю платника податку, товари, придбані в оподатковуваних ПДВ операціях, знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану.

До наведених у пункті 32¹ підрозділу 2 розділу ХХ ПКУ операцій норми пункту 198.5 статті 198 розділу V ПКУ не застосовуються.

Отже, платник ПДВ податкові зобов'язання з ПДВ (в тому числі відповідно до норм пункту 198.5 статті 198 розділу V ПКУ) не нараховує у разі списання

товарів, які класифікуються як основні засоби, у зв'язку з їх розібранням або перетворенням у інший спосіб, внаслідок чого вони не можуть використовуватися за первісним призначенням, якщо факт їх знищення або зруйнування документально підтверджується відповідно до законодавства. Незалежно від форми складання документа на списання основних засобів такий документ має підтверджувати факт знищення, розібрання або перетворення основних засобів в інший спосіб, внаслідок чого основний засіб не може використовуватися за первісним призначенням.

Крім цього, якщо товари, які класифікуються як запаси (добриво, засоби захисту рослин, паливно-мастильні матеріали, насіння для посіву тощо), у тому числі готова продукція, придбавалися (виготовлялися) платником ПДВ для цілей використання в оподатковуваних ПДВ операціях, але були знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану, то згідно з нормами, визначеними пунктом 32¹ підрозділу 2 розділу XX ПКУ, такі товари не вважаються використаними платником в неоподатковуваних ПДВ операціях або в операціях, що не є господарською діяльністю, та, відповідно, обов'язку щодо нарахування податкових зобов'язань з ПДВ та складання і реєстрації в ЄРПН зведеної податкової накладної за правилами, встановленими пунктом 198.5 статті 198 розділу V ПКУ, у платника не виникає.

При цьому, як і у випадку з основними засобами, підтвердження псування або знищення таких товарів платника внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного, надзвичайного стану повинно здійснюватися на підставі відповідних первинних документів та за наявності сертифіката Торгово-промислової палати України, який підтверджує факт настання обставин непереборної сили (форс-мажору), отриманого відповідно до Закону № 671.

Водночас на придбані з ПДВ послуги норми, визначені пунктом 32¹ підрозділу 2 розділу XX ПКУ, не поширюються.

Головним управлінням ДПС в областях, м. Києві, міжрегіональним управлінням ДПС по роботі з великими платниками податків, довести зазначений лист до відома платників податку та забезпечити його врахування при підготовці проектів індивідуальних податкових консультацій та виконання інших функцій, покладених на підпорядковані підрозділи ДПС.

В. о. заступника Голови

Євгеній СОКУР

